

Sygn. akt II Ka 135/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2015r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Robert Pelewicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Małgorzata Skuza

w sprawie **M. W.**

obwinionego o wykroczenie z art. 87 § 1 kw

na skutek apelacji wniesionej przez obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu

z dnia 29 stycznia 2015 roku w sprawie sygn. akt II W 542/14

Uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Tarnobrzegu do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt **II Ka 135/15**

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu, z dnia 8 maja 2015 r.

Dnia 8 sierpnia 2013 r. do Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu wpłynął wniosek Komendanta Komisariatu Policji w Nowej Dębie o ukaranie M. W. obwinionego o to, że :

W dniu 21 lipca 2013 r. około godziny 09:05 w N. pow. (...) na ul. (...) kierował pojazdem marki V. (...) o nr rej. (...) znajdując się w stanie po użyciu alkoholu (I – 0,12 mg/l, II 0,11 mg/l),

tj. o wykroczenie z art. 87 § 1 kw.

Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu wyrokiem II W 535/13 z dnia 15 kwietnia 2014 r. uznał obwinionego M. W. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu. Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu uchylił ten wyrok i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, dostrzegając :

- uchybienia Sądu Rejonowego w zakresie rozpoznania wniosku obwinionego o przyznanie mu obrońcy z urzędu, co „ograniczyło poziom obrony obwinionego i w efekcie podważyło ważność prowadzonego postępowania” (k.136v);
- sprzeczność uzasadnienia wyroku z zalegającym w aktach sprawy materiałem dowodowym, poprzez przyjęcie w uzasadnieniu, że świadek A. R. (1) zarówno w postępowaniu wyjaśniającym jak i na rozprawie spójnie, konsekwentnie i zbieżnie z funkcjonariuszami policji zeznawał, że nie kierował samochodem obwinionego w dacie zarzucanego obwinionemu czynu, podczas gdy „w rzeczywistości na rozprawie głównej świadek ten zasłaniał się niepamięcią, a wcześniejsze jego zeznania nie zostały ujawnione, choć w rzeczywistości zawierają treść przywołaną przez Sąd w zaskarżonym orzeczeniu” (k.136v).

Sąd Rejonowy w Nisku kolejnym wyrokiem w tej sprawie pod sygn. akt II W 542/14 z dnia 29 stycznia 2015 r.:

I. uznał obwinionego M. W. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na mocy art. 87§1 kw wymierzył mu karę grzywny w wysokości 500 zł;

II. na mocy art. 87§3 kw w zw. z art. 29§1 kw orzekł wobec obwinionego M. W. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku

III. zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania w kwocie 346 zł, w tym zryczałtowane wydatki w kwocie 100 zł oraz wymierzył opłatę w kwocie 50 zł.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżył obwiniony M. W.. Obwiniony podkreślił, że w dacie czynu nie kierował samochodem, a kierowcą był wówczas A. R. (2), który z powodu zaburzeń psychicznych nie potrafił odtworzyć zdarzeń z dnia 21 lipca 2013 r. M. W. zarzucił, że Sąd Rejonowy budując stan faktyczny oparł się tylko na zeznaniach świadków oskarżenia, z pominięciem zeznań świadków obrony. Obwiniony zarzucił w swojej apelacji pozbawienie go koronnego dowodu jego niewinności poprzez niezabezpieczenie przez funkcjonariuszy policji zapisów z kamer monitoringu. Zakwestionował także poprawność pomiarów jego stanu trzeźwości oraz niekorzystną dla niego opinię Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie wydaną w tym właśnie zakresie.

Mając powyższe na uwadze obwiniony wniósł o uniewinnienie go od przypisanego mu czynu.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu stwierdził, co następuje:

Apelacja wywiedziona przez obwinionego M. W. jest częściowo zasadna, a to w takim zakresie, w jakim wskazuje na wątpliwości związane z osobą świadka A. R. (2). Przy okazji rozpatrywania tego zarzutu apelacyjnego Sąd Odwoławczy dostrzegł bowiem w procedowaniu Sądu I instancji uchybienia procesowe, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia w rozumieniu przepisu art. 438 pkt 2 kpk. Uchybienia te związane są z naruszeniem przez Sąd Rejonowy obowiązku określonego w art. 192§2 kpk i są na tyle istotne, że uniemożliwiły one na obecnym etapie postępowania ustosunkowanie się przez Sąd Odwoławczy do zarzutów obwinionego dotyczących świadka A. R. (2).

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że świadek A. R. (2) jest osobą chorą z punktu widzenia psychiatrycznego. Świadek ten w okresie od 14 października 2013 r. do 4 grudnia 2013 r. przebywał w Szpitalu (...) w N. na Oddziale Psychiatrycznym (zaświadczenie lekarskie na k 22, pismo (...) ZOZ w N. na k. 75). L. R. ojciec A. R. (2) twierdzi, że u syna A. R. (2) rozpoznano zespół depresyjno-maniakalny CHAD (k.102v), sam A. R. (2) wspomina o depresji (k.101v), natomiast obwiniony M. W. wskazuje na zdiagnozowaną u A. R. (2) schizofrenię (k.46v).

Pomimo posiadania przez Sąd I instancji powyższych informacji, które niejako „automatycznie” powinny stworzyć wątpliwość co do stanu psychicznego tego świadka, Sąd Rejonowy zaniechał poczynienia dokładnych ustaleń w tym zakresie.

W tym kontekście należy stwierdzić, że w aktach prowadzonej równolegle sprawy II K 1111/13 Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu, w której M. W. został oskarżony o czyn kwalifikowany z art. 244 kk, zalega karta informacyjna z leczenia szpitalnego A. R. (2) z dnia 4 grudnia 2013 r. z rozpoznaniem : zaburzenie afektywne dwubiegunowe, epizod ciężkiej depresji bez objawów psychotycznych (k.92 akt związkowych II K 1111/13), a na kartach 93-97 tychże akt znajduje się opinia psychologiczna dotycząca A. R. (2). Niemniej jednak akta sprawy II K 1111/13 w żaden sposób nie zostały włączone przez Sąd I instancji do materiału dowodowego niniejszej sprawy.

Sąd Rejonowy nie wykonał zatem obowiązku przewidzianego w art. 192§2 kpk, zgodnie z którym jeżeli istnieje wątpliwość co do stanu psychicznego świadka, jego stanu rozwoju umysłowego, zdolności postrzegania lub odtwarzania przez niego postrzeżeń, sąd lub prokurator może zarządzić przesłuchanie świadka z udziałem biegłego lekarza lub biegłego psychologa, a świadek nie może się temu sprzeciwić.

Należy zwrócić uwagę na to, że wprawdzie z treści art. 192 § 2 kpk wynika tylko możliwość przesłuchania świadka z udziałem biegłego lekarza lub biegłego psychologa, jednak w sytuacji zaistnienia w sposób oczywisty okoliczności w tym przepisie wskazanych, możliwość ta przekształca się w obowiązek sądu, skoro art. 192 § 2 kpk ma na celu ułatwienie poczynienia przez wspomniany organ ustaleń faktycznych odpowiadających prawdzie (wyrok SA w Gdańsku w sprawie II AKa 254/13 z dnia 5.05.2014 r., LEX nr 1504356). Przedmiotem czynności i stanowiska zajętego przez biegłego biorącego udział w przesłuchaniu świadka na podstawie art. 192 § 2 kpk nie może być jednak ocena wiarygodności zeznań, lecz jest nim potwierdzenie lub wykluczenie występowania takich cech stanu psychicznego świadka w chwili czynu, które mogą wpływać na treść zeznań, albowiem rozpoznanie tego stanu, jak i ustalenie możliwości oraz rozległości jego wpływu na treść relacji świadka wymaga wiadomości specjalnych i uzasadnia czynności biegłego (wyrok SA w Łodzi w sprawie II AKa 12/14 z dnia 25.02.2014 r., LEX nr 1438071).

Należy zauważyć, że A. R. (3) przesłuchiwany w postępowaniu przygotowawczym w dniu 9 października 2013 r. w charakterze świadka, jednoznacznie stwierdził odnośnie zdarzenia z dnia 21 lipca 2013 r.: „Ja tego dnia wcześniej nie jeździłem tym samochodem. (...) Na pewno przed tym jak zadzwonił do mnie M. W. to ja nie jeździłem samochodem marki V. (...) z M. W.” i szczegółowo opisał przebieg wydarzeń, które miały miejsce zarówno przed jak i po zdarzeniu objętym wnioskiem o ukaranie. Następnie świadek ten przesłuchiwany (bez udziału biegłego lekarza lub psychologa) w dniu 18 marca 2014 r. w trakcie pierwszego postępowania, które toczyło się przed Sądem Rejonowym zeznał: „Nie pamiętam, co się działo 21 lipca 2013 r. Nie pamiętam, co działo się przed tą datą. Wiem tylko, że byłem w N. u M. W.. Przypominam sobie, że policja przekazywała mi samochód, ale nie pamiętam, w jakich okolicznościach i dlaczego” (k.101v). W trakcie postępowania powtórkowego na rozprawie w dniu 28 października 2014 r. A. R. (2) mówił natomiast: „Kiedy składałem zeznania na policji w Z. około dwóch miesięcy po zdarzeniu, pamiętałem przebieg zdarzenia i oświadczam, że moje zeznania polegają na prawdzie. Kiedy zeznawałem na poprzedniej rozprawie, tj. w dniu 18 marca 2014 r. to już nie pamiętałem szczegółów zdarzenia. (...) Pamiętam, że jak szedłem ulicą, to policja do mnie podjechała z M. W. i podjechaliśmy z nimi w miejsce, gdzie był zaparkowany samochód. Podpisałem oświadczenie, że zaopiekuję się samochodem” (k.158).

Sąd Odwoławczy nie bez powodu przytoczył w tym miejscu zeznania świadka A. R. (2). Miało to bowiem na celu wykazanie, że w rzeczywistości zeznania tego świadka są ze sobą spójne. Choć świadek faktycznie na etapie postępowania przed Sądem wskazywał, że niektórych szczegółów zdarzenia już nie pamięta, to jednak konsekwentnie w toku całego postępowania zaznaczał, że policja przekazywała mu samochód, co w zasadzie jest zgodne z ustalonym przez Sąd Rejonowy stanem faktycznym. Niemniej jednak ze względu na ww. okoliczności uzasadniające podejrzenie istnienia wskazanego w przepisach art. 192 §2 kpk stanu psychicznego świadka A. R. (1), który mógł wpłynąć na jego zdolność postrzegania, zapamiętywania, czy też relacjonowania faktów wskazane było przesłuchanie A. R. (2) w obecności biegłego lekarza psychiatry i psychologa, którzy dokonaliby oceny zeznań tego świadka z punktu widzenia konkretnej jednostki chorobowej, co generalnie ma na celu ułatwienie poczynienia przez Sąd ustaleń faktycznych odpowiadających prawdzie. Zaniechanie tego obowiązku przez Sąd Rejonowy stanowi uchybienie procesowe, które mogło mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 438 pkt 2 kpk, a to stanowi względną przyczynę odwoławczą.

Sąd

W celu naprawienia tego niedopatrzenia Sądu Rejonowego należało zatem uchylić zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Tarnobrzegu.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji, w celu wyeliminowania wyżej wskazanych uchybień proceduralnych, powinien zgromadzić dokumentację medyczną dotyczącą stanu zdrowia psychicznego świadka A. R. (2). Sąd ten powinien również dopuścić dowód z opinii biegłego psychiatry i psychologa, którzy wypowiedzą się co do stanu zdrowia psychicznego tego świadka w kontekście rozpoznawanej sprawy. Następnie Sąd meriti powinien jeszcze raz przesłuchać świadka A. R. (2) zgodnie z wymogami określonymi w art. 192§2 kpk i przy uwzględnieniu treści art. 189 pkt 2 kpk.

Dopiero tak uzupełniony materiał dowodowy, może stać się podstawą ustalenia stanu faktycznego w danej sprawie – zwłaszcza w zakresie przyznania bądź też odmówienia waloru wiarygodności zeznaniom świadka A. R. (3). Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy powinien także mieć na względzie pozostałe zarzuty apelacyjne, których Sąd Odwoławczy ze względu na treść art. 436 kpk pominął w swoich rozważaniach.

Należy zaznaczyć, że uchylenie zaskarżonego wyroku celem ponownego rozpoznania sprawy przed Sądem I instancji nie przekreśla możliwości powtórnego ukarania obwinionego M. W. za dokonanie zarzucanego mu czynu kwalifikowanego z art. 87§1 kw. Zeznania świadka A. R. (3) są bowiem tylko jednym z wielu dowodów, którymi dysponuje Sąd orzekający. Niemniej jednak Sąd Odwoławczy stoi na stanowisku, że omawiane powyżej uchybienia proceduralne Sądu Rejonowego są na tyle istotne, że mogły mieć one wpływ na treść orzeczenia, w związku z tym należało uchylić zaskarżony wyrok II W 542/14 Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 29 stycznia 2015 r., aby uchybienia te mogły być naprawione w toku powtórnego postępowania przed Sądem I instancji. Jednocześnie należy zaznaczyć, że ze względu na treść art. 442§2 kpk wystarczające będzie przy ponownym rozpoznaniu tej sprawy ograniczenie się przez Sąd I instancji do ujawnienia dowodów, które nie miały wpływu na uchylenie zaskarżonego wyroku.

Rozstrzygnięcie Sądu Odwoławczego znajduje swoje procesowe uzasadnienie w treści art.437§2 kpk i art.456 kpk.